

sen kan udvikle sig, saaledes som det virkelig er i Jærd med. Det, som var den værste Hindring tidligere, var de manglende Kommunikationemidler; men efterhaanden som de udvikle sig, ikke mindst Cyklen, vil det være overordentlig let at besøge Købstadskoler og andre bedre Skoler, som ogsaa kunne etableres paa Landet. Man ser jo paa Landevejene, hvorledes Landbosfolkene's Børn bevæge sig paa Cykler til Købstaden for at faa Undervisning der. Jo stærkere man trænger den fælles Skole frem, desto mere stader man selvfølgelig, om jeg maa bruge det almindelige Udtryk, Udviklingen af den frivillige Undervisning. Det var blot denne almindelige Betragtning, jeg vilde gøre gældende, og hvorefter jeg maa tage mit Standpunkt til de enkelte Spørgsmaal. Jeg vil endnu blot over for et andet Spørgsmaal, som ogsaa er et Hovedspørgsmaal, nemlig Lønningerne, udtale, at man kan dog ikke være blind for, at skønt der selvfølgelig bør forbedres en hel Del paa nogle af de Lønninger, som for Øjeblikket gives, er der dog to Momenter, som maa gøres gældende ved enhver Fastsættelse af Lønningerne, det er dels det Medium, hvori de paagældende skulle virke, og dels Hensynet til, om der ikke virkelig er stort Begær efter de Stillinger. Det kan ikke nytte at vedblive at forbedre en Løn, naar man dog samtidig dermed maa konstatere, at der er en saadan Tilstrømning, at de paagældende ikke kunne faa Embede, men blot maa gaa og vente og vente paa endelig at komme i Virksomhed. Det forekommer mig efter de Oplysninger, der ere givne, at der er en overordentlig stærk Tilstrømning af Seminarister, og at der er en stor Mængde, der maa gaa og vente paa at komme i Vej. Der er nok blevet sagt, at den sidste Seminarielov vil forandre dette Forhold; men det maa vi dog i hvert Fald først se. Det kunde selvfølgelig ikke falde mig ind at opponere mod, at de daarlige Lønninger blive forbedrede, men jeg vil dog advare imod ganske at se bort fra det Moment, at hvor der er saa stærkt Begær som her efter Embeder med de nu eksisterende Lønninger, skal man være varsom med at komme alt for højt op med de ny Lønninger. Det vil jeg nu ingenlunde paastaa, at Loven her er, men over for enkelte Udtalelser, der ere faldne fra anden Side, tror jeg, at den Betragtning maa gøres gældende. En enkelt lille Bemærkning kunde jeg ønske at gøre med Hensyn til Alderstillægene, da jeg ikke har hørt, at den er fremkommen under Forhandlingen, det er den, at man maatte i og for sig sætte Pris paa, at de unge Lærere, inden de søgte Ansættelse, søgte en videre Uddannelse end

den, de have faaet ved overstaaet Eksamen, enten det nu maatte ske ved Rejser eller ved at følge Undervisningen i andre, bedre Skoler i Købstæderne eller i sjøenbavnste Skoler. Men man sætter gennem Alderstillægene, saaledes som de her ere indrettede, en Præmie paa, at Folk hurtigst muligt søge at komme i Embede. Det vilde kunne undgaaes ved at fastsætte, at Alderstillæg kun beregnes fra den opgaaede 26 til 28 Aars Alder, det maa de sagkyndige om, hvad der der maa være paalidende, derved vilde man i hvert Fald undgaa at sætte en Præmie paa, at de søgte at komme i Embede hurtigst muligt efter deres Eksamen. Jeg skal ikke komme ind paa de andre Betragtninger, som ere blevne fremsatte. De Betragtninger, som det ærede Medlem for Kjøbenhavns Amts 2den Valgkreds (Mr. Klausen) fremsatte, ere jo de velbekendte socialistiske eller socialdemokratistiske Krav. Det er fuldstændig rigtig, at naar man vil have en fælles tvungen Skole for alle, maa man søge at equalisere alle Betingelser, undgaa al Udvikling og Mangfoldighed, i hvert Fald den Udvikling, der staar i Forbindelse med Livets Forstelligheder. Det ærede Medlems Partis Opgave er jo, at Staten skal erstatte alt, Forældre, Familie, og jeg havde nær sagt Venner med, og alt, hvad der findes i Verden af Institutioner af forskellig Art. Naar Staten skal tage sig af Børnene i den Forstand, som det ærede Medlem vil have, naar den skal give dem Mad, saa bør den ogsaa give dem Klæder. Det kan være lige saa slemt at sidde med vaade Ben og forfrosnen i Skolen, og man maa ogsaa gaa videre og sige, at det er lige saa vigtigt for Undervisningen, at de ere paa et Sted, hvor de ikke høre daarlige Tale, da Undervisningen saa er spildt. Til sidst naar man den Konsekvens, som det ærede Medlem utvivlsomt ogsaa vil drage, at Skolen skal tage Børnene fra Forældrene og tage sig helt og holdent af dem fra Fødselen til Graven. Derfor skal jeg overspringe det ærede Medlems Betragtninger om Bejningen af Grisene og Sammenligningen med Børnene, thi det er ganske vist, at naar Staten skal stilles lige over for Børnene ligesom Husbonden paa Landet over for sine Grise og Lam, saa bliver Konsekvensen, at saa maa Staten tage sig af dem paa den Maade, det ærede Medlem jagde. Det ærede Medlem fra Slagelse (Røedt) skal jeg heller ikke videre forfølge. At det ærede Medlem ender med Tolden, det kan man sige sig selv, men jeg havde dog ikke troet, at det ærede Medlem vilde sætte Skoleordningen i Forbindelse med Frihandelsbestræbelserne i England. Nu har det ærede Medlem gjort det, derfor vil jeg blot nævne et andet Eksempel,